

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/101**od 26. listopada 2015.****o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za bonitetno vrednovanje u skladu s člankom 105. stavkom 14.****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 105. stavak 14. treći podstavak,

budući da:

- (1) Članak 105. Uredbe (EU) br. 575/2013 odnosi se na standarde za bonitetno vrednovanje koji se primjenjuju na sve pozicije u knjizi trgovanja. Međutim u članku 34. te Uredbe zahtijeva se da institucije standarde iz članka 105. primjenjuju na svu imovinu mjerenu po fer vrijednosti. Kombinacijom njihovim odredaba, iz prethodno spomenutih članka proizlazi da se zahtjevi za bonitetno vrednovanje primjenjuju na sve pozicije po fer vrijednosti neovisno o tome drže li se u knjizi trgovanja ili ne, pri čemu se izraz „pozicije” odnosi isključivo na financijske instrumente i robu.
- (2) Ako bi se primjenom bonitetnog vrednovanja dobila niža apsolutna knjigovodstvena vrijednost imovine ili viša apsolutna knjigovodstvena vrijednost obveza od stvarno priznate računovodstvene vrijednosti, trebalo bi izračunati dodatnu prilagodbu vrednovanja kao apsolutnu vrijednost razlike između tih dviju vrijednosti jer bi bonitetna vrijednost uvijek trebala biti jednaka ili manja od fer vrijednosti imovine i jednaka ili viša od fer vrijednosti obveza.
- (3) U slučaju pozicija koje se vrednuju kod kojih promjena u računovodstvenom vrednovanju ima tek djelomičan utjecaj ili nema utjecaja na redovni osnovni kapital, dodatne prilagodbe vrednovanja trebalo bi primjenjivati samo u mjeri u kojoj promjena u računovodstvenom vrednovanju utječe na redovni osnovni kapital. To uključuje pozicije koje podliježu računovodstvu zaštite, pozicije raspoložive za prodaju, u mjeri u kojoj njihove promjene u vrednovanju podliježu bonitetnom filtru, te suprotne pozicije koje se u potpunosti podudaraju.
- (4) Dodatne prilagodbe vrednovanja utvrđuju se samo za potrebe izračunavanja prilagodbi redovnog osnovnog kapitala, prema potrebi. Dodatne prilagodbe vrednovanja ne utječu na utvrđivanje kapitalnih zahtjeva u skladu s člankom 92. Uredbe (EU) br. 575/2013 (osim ako se primjenjuje odstupanje za mali obujam poslova iz knjige trgovanja u skladu s člankom 94. te Uredbe).
- (5) Kako bi se osigurao dosljedan okvir s pomoću kojeg će institucije izračunavati dodatne prilagodbe vrednovanja, potrebna je jasna definicija ciljne razine pouzdanosti i elemenata nesigurnosti vrednovanja koje je potrebno uzeti u obzir pri utvrđivanju bonitetne vrijednosti te definirane metodologije za postizanje tražene razine pouzdanosti na temelju trenutačnih tržišnih uvjeta.
- (6) Dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena, troškove zatvaranja pozicija i rizik modela trebalo bi izračunavati na temelju izloženosti vrednovanja, koje se temelje na financijskim instrumentima ili portfeljima financijskih instrumenata. U tu svrhu financijski instrumenti mogu se spajati u portfelje ako se, u slučaju dodatnih prilagodbi vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena i troškove zatvaranja pozicija, instrumenti vrednuju na temelju istog faktora rizika ili ako se, u slučaju dodatnih prilagodbi vrednovanja za rizik modela, vrednuju na temelju istog modela za određivanje cijena.
- (7) S obzirom na to da se određene dodatne prilagodbe vrednovanja koje se odnose na nesigurnost vrednovanja ne zbrajaju, trebalo bi u određenim kategorijama dodatnih prilagodbi vrednovanja dopustiti zbirni pristup kojim se uzimaju u obzir koristi diversifikacije za elemente dodatne prilagodbe vrednovanja koji se ne odnose na element očekivanog izlaznog troška koji nije uključen u fer vrijednost. Za potrebe zbrajanja dodatnih prilagodbi vrednovanja trebalo bi omogućiti ostvarivanje koristi diversifikacije na razliku između očekivane vrijednosti i bonitetne vrijednosti kako banke čija je fer vrijednost već razboritija od očekivane vrijednosti ne bi dobile manju korist diversifikacije od onih koje kao fer vrijednost upotrebljavaju očekivanu vrijednost.

⁽¹⁾ SL L 176, 27.6.2013., str. 1.

- (8) Budući da će institucije s portfeljima male fer vrijednosti uglavnom imati ograničenu nesigurnost vrednovanja, njima bi trebalo omogućiti da pri procjeni dodatnih prilagodbi vrednovanja primjenjuju jednostavniji pristup od institucija s portfeljima s većom fer vrijednošću. Veličinu portfelja po fer vrijednosti za potrebe određivanja mogućnosti primjene pojednostavnjenog pristupa trebalo bi procijeniti na svakoj razini na kojoj se izračunavaju kapitalni zahtjevi.
- (9) Kako bi nadležna tijela mogla ocijeniti jesu li te institucije ispravno primijenile zahtjeve za procjenu ukupne razine potrebnih dodatnih prilagodbi vrednovanja, institucije bi trebale imati odgovarajuću dokumentaciju, sustave i kontrole.
- (10) Ova se Uredba temelji na nacrtu regulatornih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo.
- (11) Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu regulatornih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo očitovanje Interesne skupine za bankarstvo osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Metodologija za izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja

Institucije izračunavaju ukupne dodatne prilagodbe vrednovanja potrebne za prilagodbu fer vrijednosti bonitetnoj vrijednosti i te dodatne prilagodbe vrednovanja izračunavaju tromjesečno u skladu s metodom iz poglavlja 3., osim ako ispunjavaju uvjete za primjenu metode iz poglavlja 2.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „pozicija koja se vrednuje” znači financijski instrument ili roba ili portfelj financijskih instrumenata ili robe koji se drže u knjizi trgovanja ili knjizi pozicija kojima se ne trguje i koji se mjere po fer vrijednosti;
- (b) „ulazni parametar vrednovanja” znači tržišni ili interno procijenjeni parametar ili matrica parametara koji utječu na fer vrijednost pozicije koja se vrednuje;
- (c) „izloženost vrednovanja” znači iznos pozicije koja se vrednuje koja je osjetljiva na promjene ulaznog parametra vrednovanja.

Članak 3.

Izvori tržišnih podataka

1. Ako institucije izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja na temelju tržišnih podataka, one pritom uzimaju u obzir isti opseg tržišnih podataka koji se upotrebljava u postupku neovisne provjere cijena iz članka 105. stavka 8. Uredbe (EU) br. 575/2013, ovisno o slučaju, podložno prilagodbama opisanim u tom članku.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), izmjeni Odluka br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Pri utvrđivanju bonitetne vrijednosti institucije uzimaju u obzir puni opseg raspoloživih i pouzdanih izvora tržišnih podataka, uključujući, ovisno o slučaju, sve niže navedeno:

- (a) cijene s burza na likvidnom tržištu;
- (b) trgovanje istim ili vrlo sličnim instrumentom, bilo na temelju vlastitih podataka institucije ili, ako su raspoloživi, podataka o trgovanju na tržištu;
- (c) trgovinske kotacije brokera i drugih tržišnih sudionika;
- (d) podaci pružatelja usuglašene usluge;
- (e) indikativne kotacije brokera;
- (f) vrednovanja kolaterala druge ugovorne strane.

3. Ako se za potrebe članaka 9., 10. i 11. primjenjuje pristup temeljen na stručnoj procjeni, potrebno je razmotriti alternativne metode i izvore informacija, uključujući, ovisno o slučaju, sve niže navedeno:

- (a) korištenje zamjenskih podataka na temelju sličnih instrumenata za koje ima dovoljno podataka;
- (b) primjena bonitetnih promjena na ulazne parametre vrednovanja;
- (c) utvrđivanje prirodnih granica vrijednosti instrumenta.

POGLAVLJE II.

POJEDNOSTAVNjeni PRISTUP ZA UTVRĐIVANJE DODATNIH PRILAGODBI VREDNOVANJA

Članak 4.

Uvjeti za primjenu pojednostavnjenog pristupa

1. Institucije mogu primjenjivati pojednostavnjeni pristup opisan u ovom poglavlju samo ako zbroj apsolutne vrijednosti imovine i obveza po fer vrijednosti, kako je navedeno u financijskim izvještajima institucije u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom, iznosi manje od 15 milijardi EUR.
2. Suprotne pozicije imovine i obveza po fer vrijednosti koje se u potpunosti podudaraju izuzimaju se iz izračuna iz stavka 1. Kada je riječ o imovini i obvezama po fer vrijednosti kod kojih promjena u računovodstvenom vrednovanju ima djelomični utjecaj na redovni osnovni kapital ili nema utjecaja na njega, njihove se vrijednosti uključuju samo razmjerno utjecaju odgovarajuće promjene u vrednovanju na redovni osnovni kapital.
3. Prag iz stavka 1. primjenjuje se na pojedinačnoj i konsolidiranoj osnovi. Ako se probije prag na konsolidiranoj osnovi, osnovni pristup primjenjuje se na sve subjekte uključene u konsolidaciju.
4. Ako institucije koje primjenjuju pojednostavnjeni pristup ne ispune uvjet iz stavka 1. tijekom dva uzastopna tromjesečja, one o tome odmah obavješćuju relevantno nadležno tijelo i dogovaraju plan provedbe pristupa iz članka 3. u sljedeća dva tromjesečja.

Članak 5.

Utvrdjivanje dodatnih prilagodbi vrednovanja na temelju pojednostavnjenog pristupa

Institucije izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja na temelju pojednostavnjenog pristupa kao 0,1 % zbroja apsolutne vrijednosti imovine i obveza po fer vrijednosti uključenih u izračun praga iz članka 4.

Članak 6.

Utvrdjivanje ukupnih dodatnih prilagodbi vrednovanja na temelju pojednostavnjenog pristupa

Za institucije koje primjenjuju pojednostavnjeni pristup ukupne dodatne prilagodbe vrednovanja za potrebe članka 1. odgovaraju dodatnoj prilagodbi vrednovanja dobivenoj izračunom iz članka 5.

POGLAVLJE III.

OSNOVNI PRISTUP ZA UTVRĐIVANJE DODATNIH PRILAGODBI VREDNOVANJA*Članak 7.***Pregled osnovnog pristupa**

1. Dodatne prilagodbe vrednovanja na temelju osnovnog pristupa institucije izračunavaju primjenom sljedećeg pristupa u dva koraka:
 - (a) izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja za svaku kategoriju navedenu u članku 105. stavcima 10. i 11. Uredbe (EU) br. 575/2013 („dodatne prilagodbe vrednovanja na razini kategorije”) u skladu sa stavkom 2. ovog članka;
 - (b) zbrajaju iznose koji proizlaze iz točke (a) za sve dodatne prilagodbe vrednovanja na razini kategorije kako bi dobile ukupne dodatne prilagodbe vrednovanja za potrebe članka 1.
2. Za potrebe stavka 1. točke (a) institucije izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja na razini kategorije na jedan od sljedećih načina:
 - (a) u skladu s člancima 9. do 17.;
 - (b) ako za određene pozicije primjena članaka 9. do 17. nije moguća, u skladu sa „zamjenskim pristupom”, pri čemu utvrđuju povezane financijske instrumente i izračunavaju dodatnu prilagodbu vrednovanja kao zbroj sljedećega:
 - i. 100 % neto iznosa nerealizirane dobiti po povezanim financijskim instrumentima;
 - ii. u slučaju izvedenica, 10 % zamišljene vrijednosti povezanih financijskih instrumenata;
 - iii. u slučaju neizvedenih financijskih instrumenata, 25 % apsolutne vrijednosti razlike između fer vrijednosti i nerealizirane dobiti, kako je utvrđeno u točki i., povezanih financijskih instrumenata.

Za potrebe točke (b) podtočke i. prvog stavka „nerealizirana dobit” znači promjena, ako je pozitivna, fer vrijednosti od početka trgovanja utvrđena na osnovi FIFO („prvi unutra, prvi van”).

*Članak 8.***Opće odredbe za izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja na temelju osnovnog pristupa**

1. Kada je riječ o imovini i obvezama po fer vrijednosti kod kojih promjena u računovodstvenom vrednovanju ima djelomični utjecaj na redovni osnovni kapital ili nema utjecaja na njega, dodatne prilagodbe vrednovanja izračunavaju se razmjerno promjeni u računovodstvenom vrednovanju koja utječe na redovni osnovni kapital.
2. U slučaju dodatnih prilagodbi vrednovanja na razini kategorije iz članaka 14. do 17., institucije nastoje postići razinu pouzdanosti bonitetne vrijednosti istovjetnu onoj iz članaka 9. do 13.
3. Dodatnim prilagodbama vrednovanja smatraju se one prilagodbe vrednovanja potrebne za postizanje utvrđene bonitetne vrijednosti koje premašuju prilagodbe primijenjene u fer vrijednosti institucije za koje se može utvrditi da se odnose na isti izvor nesigurnosti vrednovanja kao dodatna prilagodba vrednovanja. Ako se ne može utvrditi da se prilagodba primijenjena u fer vrijednosti institucije odnosi na određenu kategoriju dodatne prilagodbe vrednovanja na razini na kojoj se izračunavaju odgovarajuće dodatne prilagodbe vrednovanja, ta se prilagodba ne uključuje u izračun dodatnih prilagodbi vrednovanja.
4. Dodatne prilagodbe vrednovanja uvijek su pozitivne, među ostalim i na razini izloženosti vrednovanja i na razini kategorije te prije i poslije zbrajanja.

*Članak 9.***Izračunavanje dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena**

1. Dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena izračunavaju se na razini izloženosti vrednovanja („pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena”).

2. Vrijednost dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena procjenjuje se kao nula samo ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) institucija ima čvrste dokaze o trgovinskoj cijeni za izloženost vrednovanja ili se cijena može utvrditi s pomoću pouzdanih podataka na temelju likvidnog dvosmjernog tržišta kako je navedeno u članku 338. stavku 1. drugom podstavku Uredbe (EU) br. 575/2013;
- (b) izvori tržišnih podataka iz članka 3. stavka 2. ne upućuju na značajnu nesigurnost vrednovanja.

3. Ako se ne može dokazati da dodatna prilagodba vrednovanja za izloženost vrednovanja iznosi nula, institucije pri procjeni dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena upotrebljavaju izvore podataka utvrđene u članku 3. U tom se slučaju izračun dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena provodi kako je navedeno u stavcima 4. i 5.

4. Institucije izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja za izloženosti vrednovanja povezane sa svim ulaznim parametrima vrednovanja upotrijebljenima u odgovarajućem modelu vrednovanja.

(a) Za procjenu tih dodatnih prilagodbi vrednovanja zahtijeva se sljedeća razina detaljnosti:

- i. ako su raščlanjeni, svi ulazni parametri vrednovanja potrebni za izračun izlazne cijene za poziciju koja se vrednuje; ili
- ii. cijena instrumenta.

(b) Svi ulazni parametri vrednovanja iz točke (a) podtočke i. tretiraju se zasebno. Ako se ulazni parametri vrednovanja sastoje od matrice parametara, dodatne prilagodbe vrednovanja izračunavaju se na temelju izloženosti vrednovanja povezanih sa svakim parametrom u toj matrici. Ako se ulazni parametri vrednovanja ne odnose na instrumente kojima se trguje, institucije raspoređuju ulazne parametre vrednovanja i povezanu izloženost vrednovanja na skup instrumenata kojima se trguje na tržištu. Institucije mogu smanjiti broj parametara ulaznih podataka vrednovanja za potrebe izračuna dodatnih prilagodbi vrednovanja koristeći se bilo kojom odgovarajućom metodologijom pod uvjetom da ti smanjeni parametri ispunjavaju sve sljedeće zahtjeve:

- i. ukupna vrijednost smanjene izloženosti vrednovanja jednaka je ukupnoj vrijednosti izvorne izloženosti vrednovanja;
- ii. smanjeni skup parametara može se rasporediti na skup instrumenata kojima se trguje na tržištu;
- iii. omjer mjere varijance 2 definirane u nastavku i mjere varijance 1 definirane u nastavku, na temelju povijesnih podataka iz posljednjih 100 dana trgovanja, manji je od 0,1.

(c) Za potrebe ovog stavka „mjera varijance 1” znači varijanca dobiti i gubitka izloženosti vrednovanja na temelju nesmanjenih ulaznih parametara vrednovanja, a „mjera varijance 2” znači varijanca dobiti i gubitka izloženosti vrednovanja na temelju nesmanjenih ulaznih parametara vrednovanja, umanjeno za izloženost vrednovanja na temelju smanjenih ulaznih parametara vrednovanja. Ako se za potrebe izračuna dodatnih prilagodbi vrednovanja koristi smanjeni broj parametara, zaključak da su kriteriji iz točke (b) ispunjeni podliježe provjeri metodologije netiranja koju provodi neovisna kontrolna funkcija te internoj validaciji barem jedanput godišnje.

5. Dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena utvrđuju se kako slijedi:

(a) ako ima dovoljno podataka za formiranje niza uvjerljivih vrijednosti za ulazne parametre vrednovanja:

- i. za ulazne parametre vrednovanja kod kojih se niz uvjerljivih vrijednosti temelji na izlaznim cijenama institucije procjenjuju točku unutar tog niza za koju s 90 %tnom pouzdanošću mogu utvrditi da bi pri izlasku iz izloženosti vrednovanja mogle postići tu cijenu ili bolju;
- ii. za ulazne parametre vrednovanja kod kojih se niz uvjerljivih vrijednosti temelji na srednjim tržišnim cijenama institucije procjenjuju točku unutar tog niza za koju s 90 %tnom pouzdanošću mogu utvrditi da bi srednja vrijednost koju bi mogle postići pri izlasku iz izloženosti vrednovanja bila na razini te cijene ili bolja od nje;

(b) ako za pojedini ulazni parametar vrednovanja nema dovoljno podataka za formiranje uvjerljivog niza vrijednosti, institucije primjenjuju pristup temeljen na stručnoj procjeni koristeći se raspoloživim kvalitativnim i kvantitativnim podacima kako bi postigle razinu pouzdanosti bonitetne vrijednosti ulaznog parametra koja odgovara onoj koja se zahtijeva u točki (a). Institucije obavješćuju nadležna tijela o izloženostima vrednovanja u odnosu na koje se primjenjuje taj pristup te metodologiji primijenjenoj za utvrđivanje dodatne prilagodbe vrednovanja;

- (c) institucije izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena primjenom jednog od sljedećih pristupa:
- primjenom razlike između ulaznih parametara vrednovanja procijenjenih u skladu s točkom (a) ili točkom (b) i ulaznih parametara vrednovanja upotrijebljenih za izračun fer vrijednosti na izloženost vrednovanja svake pozicije koja se vrednuje;
 - kombiniranjem ulaznih parametara vrednovanja procijenjenih u skladu s točkom (a) ili točkom (b) i ponovnim vrednovanjem pozicija koje se vrednuju na temelju tih vrijednosti. Institucije zatim uzimaju razliku između ponovno vrednovanih pozicija i pozicija po fer vrijednosti.
6. Institucije izračunavaju ukupne dodatne prilagodbe vrednovanja na razini kategorije za neizvjesnost tržišnih cijena primjenom formule za metodu 1 ili metodu 2 iz Priloga na pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena.

Članak 10.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija

- Dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija izračunavaju se na razini izloženosti vrednovanja („*pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija*”).
 - Ako je institucija dodatnu prilagodbu vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena za izloženost vrednovanja izračunala na temelju izlazne cijene, vrijednost pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija može se procijeniti kao nula.
 - Ako institucija primjenjuje odstupanje iz članka 105. stavka 5. Uredbe (EU) br. 575/2013, vrijednost dodatne prilagodbe vrednovanja za pojedinačne troškove zatvaranja pozicija može se procijeniti kao nula pod uvjetom da institucija pruži dokaze da je s 90 %tnom pouzdanošću utvrdila da postoji dovoljna likvidnost koja omogućuje izlazak iz povezanih izloženosti vrednovanja po srednjoj tržišnoj cijeni.
 - Ako se za izloženost vrednovanja ne može utvrditi da dodatna prilagodba vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija iznosi nula, institucije upotrebljavaju izvore podataka utvrđene u članku 3. U tom se slučaju dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija izračunavaju kako je navedeno u stavcima 5. i 6. ovog članka.
 - Institucije izračunavaju dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija za izloženosti vrednovanja povezane sa svim ulaznim parametrima vrednovanja upotrijebljenima u odgovarajućem modelu vrednovanja.
- (a) Za procjenu dodatnih prilagodbi vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija zahtijeva se sljedeća razina detaljnosti:
- ako su raščlanjeni, svi ulazni parametri vrednovanja potrebni za izračun izlazne cijene za poziciju koja se vrednuje; ili
 - cijena instrumenta.
- (b) Svi ulazni parametri vrednovanja iz točke (a) podtočke i. tretiraju se zasebno. Ako se ulazni parametri vrednovanja sastoje od matrice parametara, institucije procjenjuju dodatnu prilagodbu vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija na temelju izloženosti vrednovanja povezanih sa svakim parametrom u toj matrici. Ako se ulazni parametri vrednovanja ne odnose na instrumente kojima se trguje, institucije izrijekom raspoređuju ulazne parametre vrednovanja i povezanu izloženost vrednovanja na skup instrumenata kojima se trguje na tržištu. Institucije mogu smanjiti broj ulaznih parametara vrednovanja za potrebe izračuna dodatnih prilagodbi vrednovanja primjenom bilo koje odgovarajuće metodologije pod uvjetom da ti smanjeni parametri ispunjavaju sve sljedeće zahtjeve:
- ukupna vrijednost smanjene izloženosti vrednovanja jednaka je ukupnoj vrijednosti izvorne izloženosti vrednovanja;
 - smanjeni skup parametara može se rasporediti na skup instrumenata kojima se trguje na tržištu;
 - omjer mjere varijance 2 i mjere varijance 1, na temelju povijesnih podataka iz posljednjih 100 dana trgovanja, manji je od 0,1.

Za potrebe ovog stavka mjera varijance 1 znači varijanca dobiti i gubitka izloženosti vrednovanja na temelju nesmanjenih ulaznih parametara vrednovanja, a mjera varijance 2 znači varijanca dobiti i gubitka izloženosti vrednovanja na temelju nesmanjenih ulaznih parametara vrednovanja, umanjeno za izloženost vrednovanja na temelju smanjenih ulaznih parametara vrednovanja.

- (c) Ako se za potrebe izračuna dodatnih prilagodbi vrednovanja koristi smanjeni broj parametara, zaključak da su kriteriji iz točke (b) ispunjeni podliježe neovisnoj provjeri koju provodi kontrolna funkcija te internoj validaciji barem jedanput godišnje.
6. Dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija utvrđuju se kako slijedi:
- (a) ako ima dovoljno podataka za formiranje niza uvjerljivih podataka o razlikama između ponuđene i tražene cijene za ulazne parametre vrednovanja, institucije procjenjuju točku unutar tog niza za koju s 90 %tnom pouzdanošću mogu utvrditi da bi razlika koju bi mogle postići pri izlasku iz izloženosti vrednovanja bila na razini te cijene ili bolja;
- (b) ako nema dovoljno podataka za formiranje niza uvjerljivih podataka o razlikama između ponuđene i tražene cijene, institucije primjenjuju pristup temeljen na stručnoj procjeni koristeći se kvalitativnim i kvantitativnim podacima kako bi postigle razinu pouzdanosti bonitetne vrijednosti istovjetnu onoj koja se zahtijeva u slučaju kada je raspoloživ niz uvjerljivih vrijednosti. Institucije obavješćuju nadležna tijela o izloženostima vrednovanja u odnosu na koje se primjenjuje taj pristup te metodologiji primijenjenoj za utvrđivanje dodatne prilagodbe vrednovanja;
- (c) institucije izračunavaju dodatnu prilagodbu vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija primjenom iznosa od 50 % procijenjene razlike između ponuđene i tražene cijene u skladu s točkom (a) ili (b) na izloženosti vrednovanja povezane s ulaznim parametrima vrednovanja iz stavka 5.
7. Institucije izračunavaju ukupne dodatne prilagodbe vrednovanja na razini kategorije za troškove zatvaranja pozicija primjenom formule za metodu 1 ili metodu 2 iz Priloga na pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija.

Članak 11.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za rizik modela

1. Institucije procjenjuju dodatnu prilagodbu vrednovanja za rizik modela za svaki model vrednovanja („pojedinačna dodatna prilagodba vrednovanja za rizik modela”) uzimajući u obzir rizik modela vrednovanja koji proizlazi iz mogućeg postojanja niza različitih modela ili kalibracija modela koje primjenjuju tržišni sudionici te nedostatka fiksne izlazne cijene za određeni proizvod koji se vrednuje. Institucije ne uzimaju u obzir rizik modela vrednovanja koji proizlazi iz kalibracija na temelju tržišnih parametara i koji je obuhvaćen člankom 9.
2. Dodatna prilagodba vrednovanja za rizik modela izračunava se primjenom jednog od pristupa iz stavaka 3. i 4.
3. Ako je moguće, institucije izračunavaju dodatnu prilagodbu vrednovanja za rizik modela utvrđivanjem niza uvjerljivih vrednovanja dobivenih odgovarajućim alternativnim modelima i kalibracijama. U tom slučaju institucije procjenjuju točku unutar dobivenog niza vrednovanja za koju s 90 %tnom pouzdanošću mogu utvrditi da bi pri izlasku iz izloženosti vrednovanja mogle postići tu cijenu ili bolju.
4. Ako institucije ne mogu primjenjivati pristup utvrđen u stavku 3., one za procjenu dodatne prilagodbe vrednovanja za rizik modela primjenjuju pristup temeljen na stručnoj procjeni.
5. Pristupom temeljenim na stručnoj procjeni uzimaju u obzir svi sljedeći elementi:
- (a) složenost proizvoda relevantnih za model;
- (b) raznolikost mogućih matematičkih pristupa i parametara modela, ako ti parametri modela nisu povezani s tržišnim varijablama;
- (c) mjera u kojoj je tržište relevantnih proizvoda „jednosmjerno”;
- (d) postojanje rizika u relevantnim proizvodima od kojih zaštita nije moguća;
- (e) prikladnost modela za utvrđivanje ponašanja isplate proizvoda u portfelju.

Institucije obavješćuju nadležna tijela o modelima na koje se primjenjuje taj pristup te metodologiji primijenjenoj za utvrđivanje dodatne prilagodbe vrednovanja.

6. Ako institucije primjenjuju metodu opisanu u stavku 4., razboritost metode potvrđuje se godišnje usporedbom sljedećega:
- (a) dodatnih prilagodbi vrednovanja izračunanih metodom iz stavka 4. da se primjenjuje na značajan uzorak modela vrednovanja za koje institucija primjenjuje metodu iz stavka 3.; i
 - (b) dodatnih prilagodbi vrednovanja dobivenih metodom iz stavka 3. za isti uzorak modela vrednovanja.
7. Institucije izračunavaju ukupne dodatne prilagodbe vrednovanja na razini kategorije za rizik modela primjenom formule za metodu 1 ili metodu 2 iz Priloga na pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za rizik modela.

Članak 12.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za nerealizirane kreditne raspone

1. Institucije izračunavaju dodatnu prilagodbu vrednovanja za nerealizirane kreditne raspone koja odražava nesigurnost vrednovanja u prilagodbi potrebnoj u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom kako bi se uključila sadašnja vrijednost očekivanih gubitaka zbog statusa neispunjavanja obveza druge ugovorne strane u vezi s pozicijama izvedenica.
2. Element dodatne prilagodbe vrednovanja koji se odnosi na neizvjesnost tržišnih cijena institucije uključuju u okviru kategorije dodatnih prilagodbi vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena. Element dodatne prilagodbe vrednovanja koji se odnosi na neizvjesnost troškova zatvaranja pozicija uključuje se u okviru kategorije dodatnih prilagodbi vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija. Element dodatne prilagodbe vrednovanja koji se odnosi na rizik modela uključuje se u okviru kategorije dodatnih prilagodbi vrednovanja za rizik modela.

Članak 13.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za troškove investiranja i financiranja

1. Institucije izračunavaju dodatnu prilagodbu vrednovanja za troškove investiranja i financiranja koja odražava nesigurnost vrednovanja u troškovima financiranja koji se upotrebljavaju pri procjeni izlazne cijene u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom.
2. Element dodatne prilagodbe vrednovanja koji se odnosi na neizvjesnost tržišnih cijena institucije uključuju u okviru kategorije dodatnih prilagodbi vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena. Element dodatne prilagodbe vrednovanja koji se odnosi na neizvjesnost troškova zatvaranja pozicija uključuje se u okviru kategorije dodatnih prilagodbi vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija. Element dodatne prilagodbe vrednovanja koji se odnosi na rizik modela uključuje se u okviru kategorije dodatnih prilagodbi vrednovanja za rizik modela.

Članak 14.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za koncentrirane pozicije

1. U slučaju koncentriranih pozicija koje se vrednuju institucije procjenjuju dodatnu prilagodbu vrednovanja za koncentrirane pozicije („pojedinačne dodatne prilagodbe vrednovanja za koncentrirane pozicije”) primjenom sljedećeg pristupa u tri koraka:
 - (a) utvrđivanje koncentriranih pozicija koje se vrednuju;
 - (b) procjena razboritog izlaznog razdoblja za svaku utvrđenu koncentriranu poziciju koja se vrednuje ako za veličinu pozicije koja se vrednuje nije raspoloživa tržišna cijena;
 - (c) ako je razborito izlazno razdoblje duže od 10 dana, procjena dodatne prilagodbe vrednovanja uzimajući u obzir volatilnost ulaznih parametara vrednovanja, volatilnost razlike između ponuđene i tražene cijene i utjecaj hipotetske izlazne strategije na tržišne cijene.
2. Za potrebe stavka 1. točke (a) pri utvrđivanju koncentriranih pozicija koje se vrednuju uzimaju se u obzir svi sljedeći elementi:
 - (a) veličina svih pozicija koje se vrednuju u odnosu na likvidnost povezanog tržišta;

- (b) sposobnost institucije da trguje na tom tržištu;
- (c) prosječni dnevni promet tržišta i uobičajeni protragovani dnevni promet institucije.

Institucije utvrđuju i dokumentiraju metodologiju primijenjenu za utvrđivanje koncentriranih pozicija koje se vrednuju za koje se izračunava dodatna prilagodba vrednovanja za koncentrirane pozicije.

3. Institucije izračunavaju ukupnu dodatnu prilagodbu vrednovanja na razini kategorije za dodatne prilagodbe vrednovanja za koncentrirane pozicije kao zbroj pojedinačnih dodatnih prilagodbi vrednovanja za koncentrirane pozicije.

Članak 15.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za buduće administrativne troškove

1. Ako institucija za izloženost vrednovanja izračunava dodatne prilagodbe vrednovanja za neizvjesnost tržišnih cijena i troškove zatvaranja pozicija, koje podrazumijevaju potpuni izlazak iz izloženosti, ona može iznos dodatne prilagodbe vrednovanja za buduće administrativne troškove procijeniti kao nula.
2. Ako se ne može dokazati da dodatna prilagodba vrednovanja za izloženost vrednovanja iznosi nula u skladu sa stavkom 1., institucije izračunavaju dodatnu prilagodbu vrednovanja za buduće administrativne troškove („pojedinačna dodatna prilagodba vrednovanja za buduće administrativne troškove”) uzimajući u obzir administrativne troškove i buduće troškove zaštite tijekom očekivanog trajanja izloženosti vrednovanja za koje se pri dodatnoj prilagodbi vrednovanja za troškove zatvaranja pozicija ne primjenjuje izravna izlazna cijena, diskontirane primjenom stope koja približno odgovara stopi bez rizika.
3. Za potrebe stavka 2. budući administrativni troškovi uključuju sve dodatne troškove osoblja i fiksne troškove koji će vjerojatno nastati upravljanjem portfeljem, s time da se sa smanjenjem veličine portfelja može pretpostaviti i smanjenje tih troškova.
4. Institucije izračunavaju ukupnu dodatnu prilagodbu vrednovanja na razini kategorije za dodatne prilagodbe vrednovanja za buduće administrativne troškove kao zbroj pojedinačnih prilagodbi vrednovanja za buduće administrativne troškove.

Članak 16.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za ranije zatvaranje pozicija

Institucije procjenjuju dodatnu prilagodbu vrednovanja za ranije zatvaranje pozicija uzimajući u obzir potencijalne gubitke koji proizlaze iz izvanugovornog ranijeg zatvaranja pozicija u trgovanjima klijenata. Dodatna prilagodba vrednovanja za ranije zatvaranje pozicija izračunava se uzimajući u obzir postotak trgovanja klijenata kod kojih je u prošlosti došlo do ranijeg zatvaranja pozicija te gubitke koji nastaju u tim slučajevima.

Članak 17.

Izračunavanje dodatnih prilagodbi vrednovanja za operativni rizik

1. Institucije procjenjuju dodatnu prilagodbu vrednovanja za operativni rizik procjenom potencijalnih gubitaka koji mogu nastati kao posljedica operativnog rizika povezanog s procesima vrednovanja. Ta procjena uključuje procjenu pozicija koje se vrednuju za koje se tijekom procesa potvrđivanja bilance ocijenilo da su izložene riziku, među ostalim i zbog pravnih sporova.
2. Ako institucija primjenjuje napredni pristup za operativni rizik kako je navedeno u dijelu trećem glavi III. poglavlju 4. Uredbe (EU) br. 575/2013, ona može navesti da dodatna prilagodba vrednovanja operativnog rizika iznosi nula pod uvjetom da pruži dokaz da je operativni rizik u vezi s procesima vrednovanja, kako je određeno u skladu sa stavkom 1, u cijelosti uzet u obzir u izračunu na temelju naprednog pristupa mjerenja.
3. U slučajevima koji nisu obuhvaćeni stavkom 2. institucija izračunava dodatnu prilagodbu vrednovanja za operativni rizik u iznosu od 10 % zbroja ukupnih dodatnih prilagodbi vrednovanja na razini kategorije za neizvjesnost tržišnih cijena i troškove zatvaranja pozicija.

POGLAVLJE IV.

DOKUMENTACIJA, SUSTAVI I KONTROLE*Članak 18.***Zahtjevi u vezi s dokumentacijom**

1. Institucije su obvezne na odgovarajući način dokumentirati metodologiju bonitetnog vrednovanja. Ta dokumentacija uključuje interne politike u kojima se navode smjernice o svim sljedećim točkama:
 - (a) opseg metodologija za kvantificiranje dodatnih prilagodbi vrednovanja za svaku poziciju koja se vrednuje;
 - (b) hijerarhija metodologija za svaku kategoriju imovine, proizvod ili poziciju koja se vrednuje;
 - (c) hijerarhija izvora tržišnih podataka upotrijebljenih u metodologiji za dodatne prilagodbe vrednovanja;
 - (d) tražena svojstva tržišnih podataka kojima se opravdava dodatna prilagodba vrednovanja procijenjena kao nula za svaku kategoriju imovine, proizvod ili poziciju koja se vrednuje;
 - (e) primijenjena metodologija, ako se za utvrđivanje dodatne prilagodbe vrednovanja primjenjuje pristup temeljen na stručnoj procjeni;
 - (f) metodologija kojom se utvrđuje je li za poziciju koja se vrednuje potrebna dodatna prilagodba vrednovanja za koncentrirane pozicije;
 - (g) pretpostavljeno izlazno razdoblje za potrebe izračunavanja dodatnih prilagodbi vrednovanja za koncentrirane pozicije, ako je relevantno;
 - (h) imovina i obveze po fer vrijednosti kod kojih promjena u računovodstvenom vrednovanju ima djelomičan utjecaj na redovni osnovni kapital ili nema utjecaja na njega u skladu s člankom 4. stavkom 2. i člankom 8. stavkom 1.
2. Institucije osim toga vode evidenciju koja omogućuje analizu izračuna dodatnih prilagodbi vrednovanja na razini izloženosti vrednovanja, a informacije iz procesa izračunavanja dodatnih prilagodbi vrednovanja dostavljaju se višem rukovodstvu kako bi se omogućio uvid u razinu nesigurnosti vrednovanja u pogledu portfelja pozicija po fer vrijednosti institucije.
3. Dokumentaciju iz stavka 1. više rukovodstvo ocjenjuje i odobrava najmanje jedanput godišnje.

*Članak 19.***Sustavi i zahtjevi kontrole**

1. Dodatne prilagodbe vrednovanja podliježu početnom odobrenju i naknadnom praćenju od strane neovisne jedinice za kontrolu.
2. Institucije imaju učinkovite kontrole u vezi s upravljanjem svim pozicijama po fer vrijednosti te odgovarajuće resurse za provedbu tih kontrola i osiguravanje pouzdanih procesa vrednovanja, također i u razdobljima stresa. To uključuje sve niže navedeno:
 - (a) ocjena učinkovitosti modela vrednovanja najmanje jedanput godišnje;
 - (b) odobrenje rukovodstva za sve znatne promjene politika vrednovanja;
 - (c) jasna izjava o sklonosti institucije da preuzima rizike kojima se izlaže pozicijama podložnima nesigurnosti vrednovanja, koja se prati ukupno na razini institucije u cjelini;
 - (d) neovisnost u procesu vrednovanja između jedinica za preuzimanje i kontrolu rizika;
 - (e) sveobuhvatni proces unutarnje revizije u vezi s procesima i kontrolama vrednovanja.
3. Institucija osigurava učinkovite i dosljedne kontrole u vezi s procesom vrednovanja pozicija po fer vrijednosti. Te kontrole podliježu redovitoj provjeri unutarnje revizije. Kontrole uključuju sve niže navedeno:
 - (a) precizno utvrđen popis proizvoda na razini institucije, kojim se osigurava da je svaka pozicija koja se vrednuje jedinstveno povezana s definicijom proizvoda;
 - (b) metodologije vrednovanja za svaki proizvod na popisu koje obuhvaćaju izbor i kalibraciju modela, prilagodbe fer vrijednosti, dodatne prilagodbe vrednovanja, metodologije neovisne provjere cijena koje se primjenjuju na proizvod te mjerenje nesigurnosti vrednovanja;

- (c) proces validacije kojim se osigurava da i odjel za preuzimanje rizika i relevantni odjel kontrole za svaki proizvod odobre metodologije na razini proizvoda navedene u točki (b) te da potvrde da one odražavaju stvarnu praksu koja se primjenjuje za svaku poziciju koja se vrednuje raspoređenu na proizvod;
- (d) definirane pragove temeljene na zabilježenim tržišnim podacima s pomoću kojih se može utvrditi kada modeli vrednovanja više nisu dovoljno pouzdani;
- (e) službeni postupak neovisne provjere cijena na temelju cijena neovisnih o relevantnom stolu za trgovanje;
- (f) procese odobravanja novih proizvoda u kojima se upućuje na popis proizvoda i koji uključuju sve unutarnje dionike povezane s mjerenjem rizika, kontrolom rizika, financijskim izvješćivanjem te raspoređivanjem i provjerom vrednovanja financijskih instrumenata;
- (g) proces provjere novih poslova kako bi se na temelju podataka o cijenama iz novog trgovanja procijenilo jesu li vrednovanja sličnih izloženosti vrednovanja i dalje dovoljno razborita.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 20.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 26. listopada 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Formule za zbrajanje dodatnih prilagodbi vrednovanja u skladu s člankom 9. stavkom 6., člankom 10. stavkom 7. i člankom 11. stavkom 7.*Metoda 1*

$$APVA = (FV - PV) - 50 \% \cdot (FV - PV)$$

$$= (50 \% \cdot (FV - PV))$$

$$AVA = \Sigma APVA$$

Metoda 2

$$APVA = \max \{0, (FV - PV) - 50 \% \cdot (EV - PV)\}$$

$$= \max \{0, FV - 50 \% \cdot (EV + PV)\}$$

$$AVA = \Sigma APVA$$

gdje je:

FV = fer vrijednost na razini izloženosti vrednovanja nakon računovodstvenih prilagodbi primijenjenih u fer vrijednosti institucije za koje se može utvrditi da se odnose na isti izvor nesigurnosti vrednovanja kao odgovarajuća dodatna prilagodba vrednovanja

PV = bonitetna vrijednost na razini izloženosti vrednovanja utvrđena u skladu s ovom Uredbom

EV = očekivana vrijednost na razini izloženosti vrednovanja uzeta iz niza mogućih vrijednosti

APVA = dodatna prilagodba vrednovanja na razini izloženosti vrednovanja nakon prilagodbe za zbrajanje

AVA = ukupna dodatna prilagodba vrednovanja na razini kategorije nakon prilagodbe za zbrajanje.
